

Κι' ἂν δὲν θυμᾶσαι τὸ σκοπὸ, τὰ λόγια κ' ἂν εἰπέ μου,
ἢ μήπως τ' ἄλυσμόνησαι;

ΠΡΟΚΡΙΣ

Θεὲ νὰ θυμᾶτ' αἰώνια
ὅ,τι αἰσθάνθηκε κενεὶς 'στὰ παιδικὰ του χρόνια.

(ἐγείρονται ἀμφότεροι).

Τ' ἀπιστο βασιλόπουλο.

Ἐξοῦσε μὲν πορὰ κ' ἔναν κειρὸ
μονάκριβο κορίτσι βασιληᾶ,
στὰ χάδια μαθημένο ἀπὸ μωρὸ
καὶ μυσχαναθρεμμένο μὲ φιλιᾶ.
Τὴν ἔλεγαν πεντάμορφη Χρυσούλα
γιατ' εἶχε σὰν χρυσάφι τὰ μαλλιά
ἐκεῖν' ἢ λυγρὴ βασιλοπούλα.

Νεράϊδα 'στὸ κορμί 'στὴν ἐμορφιά
τῆς ἔτυχε 'στὸ δρόμο τῆς νὰ 'δῇ
κι' ἀνήξερη, νὰ κἀνη συντροφιά
μὲ ἄλλου βασιλέα τὸ παιδί.
τῆς εἶπε πῶς 'στ' ἀλήθεια τὴν λατρεύει
καὶ λόγια τῆς ἀγάπης τραγουδεῖ
κ' ἐκεῖνη σὰν κορίτσι τὸν πιστεύει.

Ξεχάστηκε 'στὸ πλάϊ του ἡ νεῖα
γιατ' ἦταν ἀπ' τὸν ἔρωτα τρελλή
τοῦ δίνει τὴ γλυκερὰ τῆς παρθενιά
μαζ' ἡ μὲ τῆς ἀγάπης τὸ φιλί.
μὰ τὸ κακὸ μαθεύτηκε 'στὴ χώρα
κι' ὁ βασιληᾶς περήφανος πολὺ
τὴν ἔδιωξ' ἀπ' ἐκεῖ τὴν ἰδία ὥρα.

(Εἰσέρχεται εἰς δούλος).

ΔΟΥΛΟΣ

Ἦλθ' ἕνας, μοῦπε νὰ σὰς 'πῶ, ποῦ πάντα ταξιδεύει
καὶ ἀπὸ κάτω 'στὴν αὐλὴ τὸ βασιληᾶ γυρεύει.

ΚΕΦΑΛΟΣ

Πές του νὰ μείνῃ μὲν στιγμὴ καὶ νὰ προσμένῃ 'λῆγο.

(ὁ δούλος φεύγει).

Τέλειωσε τὸ τραγούδι σου, ἀγάπη μου, πρὶν φύγω.

ΠΡΟΚΡΙΣ

Ἐκίνησε καὶ φεύγει μοναχὴ
μὰ δίπλα 'στὸ ποτάμι, 'στὴ σπηλιὰ
βλέπει τὸ νερό π' ἀγάπης ἢ φτωχὴ
γεμμένο μέσα ε' ἄλλης ἀγκαλιά!
'Απὸ γονιὸ κι' ἀπ' ἔρωτα διωγμένη,
αὐτὴ μοναχοκόρη βασιληᾶ,
μέσ' 'στὸ ποτάμι βρέθηκε πνιγμένη.

(ὁ Κεφάλος πρὸς στιγμὴν σιωπᾶ, ἡ Πρόκρις τὸν ἀτενίζει προσεκτικῶς).

ΚΕΦΑΛΟΣ

Μαύρη κατάρρα 'στὴν καρδιά ποῦ ψεύτικ' ἀγαπάει,
τὴν ἡσυχίαν νὰ μὴ 'βρῇ ποτὲ ὅπου κι' ἂν πάη.

(Πειρᾶται νὰ φύγῃ ἀλλ' ἐπανέρχεται).

Κοντεύουνε μεσάνυχτα, σὺρε καὶ σὺ κοιμήσου,
γιατὶ δὲν πρέπει ν' ἀγρυπνᾷς τὸ λυγρὸ κορμί σου
ναί, καληνύκτ' ἀγάπη μου, γλυκερὰ καστανομμάτα,
νᾶνε γλυκὸς ὁ ὕπνος σου μὲ ὄνειρα δροσάτα.

(τὴν φιλεῖ καὶ ἀπέργεται).

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΖΕΣΤΗ - ΨΥΧΡΑ

— Τί ζέστη! οὐφ! θὰ λυώσω 'ς τὸν ἰδρώτα,
Κοντεύει γὰ μοῦ στρίψῃ τὸ μυαλό.
Κ' ἐν τούτοις σεῖς, κυρία, πρῶτα-πρῶτα
'Ενῶ περὶ τῆς ζέστης σὰς μιλάω,
'Εσεῖς μ' ἀνάβετε ἀκόμα τὴ φωτιά
Μὲ μία σας θερμὴ, ὁλόθερμη ματιά.

— Καλά, ἀφοῦ ἡ ζέστη σὰς πειράζει
Εἰς τὸ ἐξῆς ψυχρὰ θὰ γὰ γερῶ,
Μοῦ εἶπε, καὶ οὐτε πλέον μὲ κυττάζει,
Οὐτε τὴν μέλλει δρόλον ἂν πορῶ
Καὶ φεύγει, φεύγει ὅπου μὲ βλέπει ἡ τρελλή...
'Αχ! ἡ ψυχρότης τῆς μὲ καίει περὶ πολὺ.

Guettiere

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Τὴν 5 τοῦ παρόντος μηνὸς εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην χα-
ρίεσαν καὶ σχεδὸν ἐξοχικὴν οἰκίαν του, τὴν εἰς τὸ πέρας
τῆς δειδροστοιχίας Ἀμαλίας, ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ὁ Θεό-
δωρος Ὁρφανίδης. Καὶ αὕτη μὲν ὑπῆρξεν οὕτως εἰπεῖν ἡ
ἡμέρα τοῦ σωματικοῦ αὐτοῦ θανάτου. ἀλλὰ φεῦ! ὁ πραγ-
ματικὸς θάνατος, ὁ θάνατος τῆς διανοίας εἶχεν ἐπέλθει
πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν ἀγαπητὸν καθηγητὴν, εἰς τὸν διακε-
κριμένον ἐπιστήμονα, εἰς τὸν ποιητὴν τῆς *Χίου Δούλης*
καὶ τοῦ *Τίρι Αἰρι*. Προσβληθεὶς ὑπὸ ἀνιάτου ἐγκεφαλικῆς
νόσου ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐφυτοζῶει, πᾶσιν βαθμυδὸν ἀπολέ-
σας συναίσθησιν. Ἦτο δὲ οἰκτρὸν τὸ θέαμα καὶ ὀδυνηρό-
τατον, ὅσας περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ἐξήρχετο χειρα-
γωγούμενος ὑπ' ἐνὸς ὑπὸνέτου καὶ ἀπῆτεινε λόγους συγ-
κεχυμένους καὶ ἀσυναρτήτους εἰς τοὺς παριόντας, ὡς νὰ
διέσωζεν ἀκόμη τὴν λάλῃ αὐτοῦ εὐθυμίαν. Εἰς τὸ νενε-
κρωμένον βλέμμα του οὐδ' ἔχνος πλέον ἐσώζετο τῆς σπιν-
θηροβολοῦσης εἰς αὐτὸ ἄλλοτε εὐφυίας.

Ἦτο πολὺ σκληρὰ ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς καταπτώσεως τό-
σης διανοητικῆς δυνάμεως, τόσο ψυχικοῦ σθένους. Διότι
ὁ Ὁρφανίδης ἀπὸ τῆς νεότητός του ὑπῆρξε χαρκτηρὸς ἐν-
θερμος καὶ ιδιόρρυθμος, προσωπικότης καταλιποῦσα ζωηρὰ
τῆς διαβάσεως αὐτῆς ἔχνη. Ὁ ἀνεκδοτικὸς αὐτοῦ βίος,
γνωστὸς ἰδίως εἰς τοὺς ἐπιζῶντας ἐκ τῆς παρελθούσης γε-
νεᾶς, ἠδύνατο πολλὰς νὰ πληρώσῃ σελίδας, εὐχαρίστως
ἀναγινωσκομένας. Ἠρέσκετο ν' ἀνήκῃ πάντοτε εἰς τὴν ὁ-
πωσδήποτε δρώσαν τῆς κοινωνίας μερίδα, ἐνίοτε δὲ αὐτὸς
οὗτος ἔδιδε τὸ σύνθημα τῆς δράσεως. Ἦτο ὁ ἐπιφανέστα-

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

τος τῶν τότε φιλοδραματικῶν, διότι οἱ λόγοι νέοι — ὡς ἀποκαλοῦνται τῶρα — τοῦ καιροῦ ἐκείνου δὲν ἀπηξίουσαν ν' ἀνέρχωνται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐρασιτέχναι τῆς ὑποκριτικῆς, δύο δὲ τῶν καλλίστων ποιητῶν μας, ὁ Ὀρφανίδης καὶ ὁ Γεώργιος Παράσχος διεκρίνοντο ὡς ἡθοποιοὶ δόκιμοι. Ὁ Ὀρφανίδης διέπρεπεν ἰδίως περὶ τὰ κωμικά, παροιμιώδης δὲ ἀπέμεινεν ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ εἰς τὸ πεπαλαιωμένον δράμα ὁ *Μαριώδης*, ἐν ᾧ ὑπεκρίνετο τὸ πρόσωπον τοῦ αἰθίοπος ὑπηρέτου Καΐδαμᾶ. Ἀλλὰ μὴ ἔχων ἀφθόρους τοὺς πρὸς τὸ ζῆν πόρους, ἐννοεῖ ν' ἀμείβηται διὰ τὴν νυκτερινὴν ταύτην ἐργασίαν του καί ποτε μὴ πληρωθεὶς ἐγκαίρως, ἐκλείσθη εἰς τὸ ἐν τῷ θεάτρῳ δωμάτιόν του· εἰς δὲ τοὺς παρακαλοῦντας αὐτὸν νὰ μετὰσχῃ τῆς παραστάσεως, ἀπήντα:

— Πρῶτα ἐδῶ (καὶ ἐδείκνυε τὴν παλάμην) κ' ὕστερα ἐδῶ! (καὶ ἐδείκνυε τὸ πρόσωπον).

Ἐπληνίσσετο δὲ ὅτι ἤθελε πρῶτον νὰ λάβῃ τὰ ὀφειλόμενα καὶ ἔπειτα ν' ἀλείψῃ τὸ πρόσωπον δι' ἀσβόλης, ὅπως ὑποκριθῇ τὸν αἰθίοπα.

Εἰς τὴν πολιτικὴν ἀνεμίχθη ἐνωρίτατα σφοδρῶς ἀγωνισθεὶς διὰ τῶν καυσικῶν σατυρῶν του, ἐν τῷ *Μερίπλῳ* πρῶτον καὶ κατόπιν ἐν τῷ *Τοξότη*. Λέγεται ὅτι ἐξηνάγκασε τὸν Κωλέττην ν' ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς Εὐρώπην ὅπως ἐκπαιδευθῇ διὰ τῆς μεθόδου τῶν *κάρρων*, μισθώσας δηλαδὴ φορτηγὰ ἀμάξια καὶ παραγγείλας εἰς αὐτὰ νὰ διέρχωνται μετὰ κρότου πολλοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ὑπὸ τὴν κατοικίαν καὶ τὰ γραφεῖα τοῦ ὑπουργοῦ. Τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ φιλόσκαμνον, τὸ ἐπιρρεπὲς εἰς εὐφυῆ τεχνάσματα, τὸ ἀνήσυχον καὶ φίλερι,

πνεῦμα, σχεδὸν *gamin*, διέσωσεν ἀκέραιον ἢ κατ' ἐξοχὴν σατυρικὴ τοῦ φύσεως καὶ εἰς τὸν κατόπιν βίον, εἰς ὃν καὶ ἡ ἡλικία καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ περιωπὴ ἐπέβαλον σοβαρότητα, διέλαμπε δὲ αὐτὸ ἐκάστοτε σπινθηροβολοῦν εἰς ἐπιγράμματα αὐτοσχέδια, εἰς ἀπαντήσεις δητικὰς, εἰς τὰς φιλολογικὰς αὐτοῦ ἔριδας, εἰς τὰς κρίσεις του ὡς εἰσηγητοῦ τοῦ Βουλγαρίου ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ, εἰς τὰς παραδόσεις αὐτοῦ, ἐν αἷς τοσοῦτον προσφιλὴς καθίστατο τοῖς φοιτηταῖς, καίπερ εὐχερῶς ἀντιλαμβάνομενος καὶ ἐξουδετερώων τὰς συνήθεις αὐτῶν πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν καθηγητῶν πονηρίας, ἐν τῇ ἐξασκήσει αὐτῇ τῶν καθηκόντων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας. Συντάξας ποτὲ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ διευθυνομένου βοτανικοῦ καταστήματος ἀνέγραψε πρὸς τοὺς ἄλλους ἐν αὐτῷ καὶ ποσὸν τι διὰ τὴν συντήρησιν ἐνὸς κυνὸς φύλακος. Τὸ ποσὸν ἐφάνη ὑπερογκὸν εἰς ἓνα τῶν Συγκλητικῶν:

— Ἐγὼ σοῦ δίδω τὸ διπλάσιον, ἀπήντησεν ὁ Ὀρφανίδης, νὰ κάμνης τὴν ὑπηρεσίαν του καὶ νὰ γαυγίζῃς ὅλην νύκτα!

Τοιοῦτος περίπου ὁ ἀνὴρ. Βεβαίως ἡ σκιαγραφία εἶνε πολὺ ἀτελής, ἀλλὰ καὶ ὁ χῶρος ἐλλεῖπει ἡμῖν σήμερον καὶ ὁ χρόνος πρὸς περισυναγωγὴν τῶν ἀπαιτουμένων στοιχείων καὶ πληρεστέραν ἐξέτασιν τῶν ποικίλων φάσεων τοῦ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ βίου καὶ τῆς πολλαπλῆς αὐτοῦ ἀξίας. Οἱ ἀναγνώσται ἀρκουθήτωσαν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς ταῦτα καὶ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ σεβαστοῦ ἀνδρός, ἣν δημοσιεύομεν ἀνωτέρω φόρον ἐκτιμήσεως ἀποτίνοντες εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτοῦ μνήμην.